

Waardering, maar ook kritiek. Van goede bekenden verwacht je dat ze je eerlijk vertellen wat ze van iets vinden. In deze aflevering Ira Helsloot (57). Hij is hoogleraar Besturen van Veiligheid aan de Radboud Universiteit in Nijmegen en voorzitter van stichting Crisislab. ‘Noodhulpfixatie staat gebiedsgebonden politie in de weg.’

Wat waardeer jij aan de politie?

‘Ik ben bevriend met een Franse gepensioneerde politiechef. Hij kijkt met veel bewondering naar de positieve interactie tussen de Nederlandse politie en de samenleving. Hij ziet dat er onder de bevolking respect is. Ik deel die mening. Het idee bestaat dat de politie aan gezag heeft ingeboet. Voor een verhard deel van de samenleving gaat dat op, maar voor het gros van de burgers niet. Crisislab onderzocht in 2019 het respect voor het blauw. De uitkomst was: er is een hoge mate van straatgezag. De hoofdlijn is eigenlijk: de Nederlander luistert naar de politie, omdat het de politie is. Hoger kun je toch niet krijgen? Daarnaast heeft bijna niemand in Nederland problemen om agenten aan te spreken om bijvoorbeeld de weg te vragen. Die combinatie van gezag en benaderbaarheid is geweldig.’

Wat kan de politie beter doen?

‘Het gebiedsgebonden karakter van de politie neemt af door de focus op noodhulp, zo constateren onderzoekers en de politie zelf al jaren. Het toenmalige hoofd van de Inspectie politie Beumer was in 1999 - volgens een binnenkort te verschijnen overzichtsstudie van

Astrid Scholtens - de eerste van veel onderzoekers die dit verschijnsel expliciet benoemde. In het geactualiseerde realisatieplan van de vorming naar één politie uit 2014 werd het negatieve effect dat de afstand met de burger daardoor groter werd, onderkend en daarom moesten “generiek inzetbare” agenten de “noodhulpmentaliteit” doorbreken. Dat klinkt allemaal abstract maar er is een concrete en simpele oplossing, namelijk: fysiek op straat aanwezig zijn en het gesprek aangaan. Dat betekent uit die auto komen, waar ze volgens bijvoorbeeld een onderzoek van ons uit 2019 ‘naar een efficiëntere noodhulp’ zo’n vijftig procent van hun tijd in zitten. Het is een spiraal volgens mij: agenten in de noodhulp vinden dat ze dicht bij hun voertuig moeten blijven en daardoor ontwennen ze het contact met burgers. Stop dus met ingeblikte agenten. Politie en burgemeesters moeten loskomen van noodhulpfixatie. Die zelfopgelegde streefnorm om bij spoedmeldingen binnen een kwartier ter plaatse te zijn, staat in de weg. Maar lang niet alle meldingen zijn echte politiemeldingen. Je kunt nog geen schaaap in de sloot hebben of er worden twee eenheden met prio 1 op afgestuurd.

A portrait of a middle-aged man with short brown hair and glasses, wearing a dark turtleneck and a light-colored textured jacket. He is looking slightly to the right of the camera with a neutral expression. The background is a plain, light-colored wall.

‘Stop met ingeblikte agenten’

Een beetje gechargeerd gezegd misschien, maar laat als politie weten dat dat soort meldingen niet voor jullie is. Je hoeft ook echt niet bij elk verkeersongeval massaal aanwezig te zijn. Veel prio 2-meldingen kunnen er ook uit. Denk maar aan “er ligt grint op de weg”. Anderzijds zijn prio 2-meldingen over overlast juist een uitnodiging voor een acuut gesprek met alle betrokkenen. Door die noodhulpfixatie los te laten kun je de agenten uit de auto halen en hen taken in de buurten en wijken geven. Juist kwetsbare groepen, zoals problematische jeugd, worden beter geholpen met ouderwetse straatagenten. Eigenlijk zou je van elke agent een soort wijkagent moeten maken. Die is dan verantwoordelijk voor een stuk buurt en loopt daar rond. Is er een heterdaadmelding of andere echte politiemelding, dan stuur je de dichtstbijzijnde politiemedewerkers erop af. Ik weet dat er projecten lopen om die verbinding met de buurt te verbeteren. Sommige zijn gebaseerd op digitalisering. Een deel van de incidentenafhandeling zou elektronisch kunnen worden afgehandeld, zelfs de inzet van drones. Maar alles moet in dienst staan van het streven dat er meer fysiek blauw op straat is. Op die manier kun je beter het verschil maken voor de burger.’